

**Program Ochrony Zdrowia Psychicznego
dla gminy miejskiej Pabianice
na lata 2013-2015**

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie.....	1
II. Diagnoza potrzeb ochrony zdrowia psychicznego na terenie gminy miejskiej Pabianice.....	2
III. Adresaci.....	6
IV. Podmioty świadczące pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi z terenu gminy miejskiej Pabianice oraz formy udzielanej pomocy.....	7
V. Zestawienie celów ogólnych i szczegółowych przyjętych w Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego dla gminy miejskiej Pabianice na lata 2013-2015.....	9
VI. Harmonogram działań podejmowanych dla realizacji przyjętych celów.....	11
VII. Zarządzanie Programem – monitorowanie, finansowanie oraz sprawozdawczość.....	15
VIII. Podsumowanie	15

I. Wprowadzenie

Światowa Organizacja Zdrowia w swojej klasycznej definicji określiła zdrowie jako „stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko jako brak choroby lub zniechęcenia”. W tym aspekcie zdrowiem psychicznym jest nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również stan, w którym osoba zdaje sobie sprawę ze swego potencjału, może sobie radzić ze stresem, pracować efektywnie oraz jest w stanie funkcjonować w społeczeństwie.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.), ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ponadto, w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym;
- zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28.12.2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.) ustanawia Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określający strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Narodowy Program został przyjęty na lata 2011- 2015.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, który powstał dla potrzeb gminy miejskiej Pabianice, określa najbardziej istotne elementy polityki zdrowotnej Pabianic, wyznacza kierunki działania w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspokojenia ich potrzeb zdrowotnych oraz organizacji opieki zdrowotnej.

Program umożliwia jego adresatom zwiększenie kontroli nad zdrowiem psychicznym, poprawa jakości zdrowia psychicznego oraz podniesienie jakości życia. Wdrożenie założeń Programu może przyczynić się do poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców gminy miejskiej Pabianice oraz funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi w środowisku i ich rodzin.

Należy przy tym zaznaczyć, że występujące aktualnie zagrożenia dla zdrowia psychicznego to przede wszystkim: bezrobocie, warunki pracy i życia, bieda, rosnąca skala emigracji zarobkowej, zaburzenia więzi społecznych, zjawisko wykluczenia społecznego, proces starzenia się społeczeństwa z jednoczesnym niżem demograficznym.

Kryzys psychologiczny może pojawić się na każdym etapie życia, w różnych sytuacjach, z którymi osoba bardziej wrażliwa nie jest w stanie poradzić sobie bez wsparcia otoczenia.

Zachwianie równowagi psychicznej dziecka oraz nieprawidłowe ukształtowanie jego psychiki może być następstwem nieodpowiednich oddziaływań wychowawczych. Dzieci bardziej wrażliwe nie poradzą sobie z atmosferą rywalizacji w szkole, czy nieprawidłowymi postawami wychowawców i rodziców wymagających od nich osiągnięć przerastających ich możliwości.

W okresie dojrzewania młodzież może mieć trudności z ukształtowaniem odpowiednich wzorców zachowań związanych przede wszystkim z normami społecznymi i zagrożeniami wynikającymi z uzależnień.

Przyczynami kryzysu psychologicznego u ludzi dorosłych mogą być niepowodzenia w pracy oraz jej utrata, problemy w życiu rodzinnym, nałogi, utrata zasobów materialnych, czy śmierć najbliższych.

Także zdrowie psychiczne ludzi w podeszłym wieku bywa szczególnie narażone. Często stają przed problemem samotności, bezużyteczności lub odrzucenia.

Profilaktyka zdrowia psychicznego w szerokim rozumieniu obejmuje również profilaktykę przemocy i uzależnień oraz wspieranie rodziny w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).

Cele zapisane w Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego dla gminy miejskiej Pabianice na lata 2013-2015 są realizowane także poprzez zadania zapisane w:

- Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
 - Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomani
 - Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Wyżej wymienione programy są spójne i się wzajemnie uzupełniają.

II. Diagnoza potrzeb ochrony zdrowia psychicznego na terenie gminy miejskiej Pabianice

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia r. 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) mówiąc o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

- 1) chore psychiczne (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- 2) upośledzone umysłowo,
- 3) wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczone są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Na podstawie materiałów uzyskanych z instytucji leczących oraz wspierających pacjentów na terenie miasta Pabianice ustalono, że w okresie 2011 r. - I kwartał 2012 r.:

1. Pabianickie Centrum Psychiatryczne w Pabianicach, ul. Jana Pawła 68, 95-200 Pabianice

Funkcjonujące od dnia 1 maja 2011 r. przy Pabianickim Centrum Medycznym Sp. z o.o., ul. Jana Pawła II 68 w Pabianicach realizowało następujące świadczenia medyczne w zakresie psychiatrii:

1)w oddziale Psychiatrycznym Kobięcym i Męskim hospitalizowano:

Grupa pacjentów	2011 r.		I kw. 2012 r.	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
- osoby z zaburzeniami psychicznymi	283	489	66	86
- osoby uzależnione od alkoholu	31	194	8	33
- osoby uzależnione od narkotyków	5	19	1	1
- osoby uzależnione od leków	4	3	0	0

2) w oddziale Dziennym Psychiatrycznym:

Grupa pacjentów	2011 r.		I kw. 2012 r.	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
- osoby z zaburzeniami psychicznymi	39	43	3	9

W Oddziale Dziennym Psychiatrycznym nie mogą być hospitalizowani pacjenci z uzależnieniami. Ponadto od 2007 odnotowano wzrost wykorzystania łóżek w Pabianickim Centrum Psychiatrycznym o 71,81%.

2. Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna, ul. Bracka 10/12, 95-200 Pabianice

Realizowała swoje zadania w zakresie ochrony zdrowia psychicznego poprzez m.in. porady, psychoterapię. Efektem tej działalności w 2011 r. wydane było 81 orzeczeń o upośledzeniu umysłowym, w tym:

- w stopniu lekkim – 58 (24 dziewczynki i 34 chłopców);
- w stopniu umiarkowanym lub znacznym – 18 (7 dziewczynek i 11 chłopców);
- w stopniu głębokim – 5 (2 dziewczynki i 3 chłopców).

Ponadto wydano 19 opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju: (6 dziewczynek i 13 chłopców).

W I kwartale 2012 r. wydano 21 orzeczeń o upośledzeniu umysłowym, w tym:

- w stopniu lekkim – 17 (8 dziewczynek i 9 chłopców);
- w stopniu umiarkowanym lub znacznym – 3 (3 dziewczynki);
- w stopniu głębokim – 1 (1 dziewczynka).

Wydano 6 opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju: (3 dziewczynek i 3 chłopców).

3. Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach, ul. Waryńskiego 11, 95-200 Pabianice

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Pabianicach we wskazanych okresach zarejestrowano osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym:

	Stan na 31.12.2011		Stan na I kwartał 2012 r.	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni	47	64	49	56
Poszukujący pracy	30	22	31	22
Razem	77	86	80	78

4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Traugutta 2, 95-200 Pabianice:

1) liczba osób objętych opieką DPS z terenu gminy miejskiej Pabianice:

Grupa osób:	2011		I kwartał 2012	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
- z zaburzeniami psychicznymi	29	19	29	18
- z upośledzeniem umysłowym	14	6	14	6
ogółem	43	25	43	24

2) liczba osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym:

Grupa osób:	2011	I kwartał 2012
z zaburzeniami psychicznymi	301	83
z upośledzeniem umysłowym	84	17
ogółem	385	100

5. Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Cicha 24, 95-200 Pabianice

Grupa osób:	2011	I kwartał 2012
- z zaburzeniami psychicznymi	26	37
- z upośledzeniem umysłowym	24	23
- z zaburzeniami psychicznymi ze względu na używanie narkotyków lub alkoholu	6	8
ogółem	56	68

6. Miejskie Centrum Pomocy Społecznej, ul. Cicha 43, 95-200 Pabianice

1) Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej

Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeniem umysłowym objętych pomocą w Punkcie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

- 2011 r. - 6 osób objętych programem ochrony przed przemocą, zgłoszona 1 „Niebieska Karta”,
- I kwartał 2012 r. - 1 osoba objęta programem ochrony przed przemocą, zgłoszona 1 „Niebieska Karta”

2) Klub Integracji Społecznej:

- 2011 r. - 18 osób zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych,
- I kwartał 2012 r. - 13 osób zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych

3) Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Osób Niepełnosprawnych

Liczba osób ze zdiagnozowanym upośledzeniem umysłowym korzystających z usług DOA wyniosła w 2011 r. - śr. 24 osoby miesięcznie, natomiast w I kwartale 2012 r. - śr. 23 osoby miesięcznie.

4) Warsztaty Terapii Zajęciowej

Liczba osób korzystających z WTZ w Pabianicach ze zdiagnozowanym upośledzeniem umysłowym:

- w 2011 r. - 33, w tym 25 osób z terenu gminy miejskiej Pabianice,
- w I kwartale 2012 r. - 33, w tym 25 osób z terenu gminy miejskiej Pabianice.

5) Wydział Pomocy Środowiskowej

Grupy osób:	2011	I kw. 2012 r.
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej, u których zdiagnozowano zaburzenia psychiczne	213	167
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, u których zdiagnozowano zaburzenia psychiczne	127	89
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, u których odnotowano przemoc ze względu na upośledzenie umysłowe zaburzenie psychiczne	5	1
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	8	7
Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi z upośledzeniem umysłowym, korzystających z mieszkań chronionych	1	1

7. Oświata

W roku szkolnym 2011/2012 do pabianickich szkół podstawowych i gimnazjów uczęszczała grupa dzieci i młodzieży ze zdiagnozowanym upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi:

- do szkół podstawowych – 57 uczniów,
- do gimnazjów – 17 uczniów.

8. Straż Miejska w Pabianicach, ul. Narutowicza 33, 95-200 Pabianice

W **2011** roku podjęto **19** interwencji, natomiast w I kwartale **2012** roku – **7** interwencji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym.

Straż Miejska nie podejmowała żadnych działań interwencyjnych z powodu przemocy wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym oraz żadnych interwencji z udziałem osób z zaburzeniem psychicznym i i upośledzeniem umysłowym.

9. Prokuratura Rejonowa w Pabianicach, ul. Warszawska 39, 95-200 Pabianice

- w 2011 roku oraz w I kwartale 2012 roku Prokuratura prowadziła postępowanie przeciwko dwóm pełnoletnim mężczyznom ze stwierdzonymi zaburzeniami psychicznymi;
- w 2011 roku oraz w I kwartale 2012 r. nie kierowano żadnych wniosków o przymusowe leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi.

10. Sąd Rejonowy w Pabianicach, ul. Partyzancka 105/127, 95-200 Pabianice

Łączna liczba spraw dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi w **2011** roku wyniosła **58**, w tym:

a) <u>na wniosek:</u>	b) <u>z urzędu:</u>
- 18 spraw (kobiety)	- 21 spraw
- 6 spraw (mężczyźni)	- 12 spraw
- 1 sprawa z małoletnim (mężczyzna)	

Łączna liczba spraw dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi w I kwartale **2012**

roku wyniosła **16**, w tym:

a) na wniosek:

- 5 spraw (kobiety)
- 6 spraw (mężczyźni)
- 2 sprawy z małoletnimi (kobiety)

b) z urzędu:

- 1 sprawa
- 2 sprawy

11. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SELWA Poradnia Zdrowia Psychicznego w Pabianicach, ul. Pułaskiego 21, 95-200 Pabianice

NZOZ SELWA w I kwartale 2012 r. świadczył usługi dla 45 osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym opieką objęto 33 kobiety i 12 mężczyzn.

III. Adresaci

Adresatami Programu są mieszkańcy gminy miejskiej Pabianice narażeni na niekorzystny wpływ czynników zagrażających ich zdrowiu psychicznemu, osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz ich bliscy.

Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego kierowane będą przede wszystkim do dzieci, młodzieży, rodzin, osób starszych oraz osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla ich zdrowia psychicznego. Problemy ze zdrowiem psychicznym coraz częściej dotyczą dzieci i ludzi młodych, najbardziej narażonych na zagrożenia z powodu czynników społecznych, psychicznych i środowiskowych. U osób starszych wraz z utratą zdolności funkcjonalnych i poznawczych zwiększa się ryzyko wystąpienia niektórych zaburzeń psychicznych, takich jak otępienia i depresje. Straty w sferze społecznej spowodowane ograniczeniem kontaktów społecznych, śmiercią bliskich oraz pogorszeniem jakości życia, związanym z utratą zdrowia, przejściem na emeryturę i obniżeniem dochodów, dodatkowo zwiększają ryzyko wystąpienia zaburzeń.

Poprzez profilaktykę zdrowotną, edukację społeczną oraz wspieranie zdrowia psychicznego Program zakłada ograniczanie i likwidację przyczyn powodujących zaburzenia psychiczne. Wyższa świadomość społeczna dotycząca chorób psychicznych daje większe możliwości stworzenia odpowiednich warunków do życia osobom, którym ten problem zagraża lub których bezpośrednio dotknął.

Większość przejawów chorób psychicznych często prowadzi do tego, że osoby nimi dotknięte nie są akceptowane przez społeczeństwo. Nadal dominującym odczuciem wobec zaburzeń psychicznych jest przerażenie, bezradność, obojętność. Niewielka znajomość problemu oraz stereotypowe postrzeganie osób dotkniętych chorobami psychicznymi są przyczyną braku akceptacji, a niekiedy wyraźnej dezaprobaty i wrogości ze strony środowiska.

Założeniem Programu jest zmiana podejścia do problemów psychicznych i uzyskanie przez osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich coraz większego zrozumienia ze strony społeczności lokalnej. Służyć ma temu budowa środowiskowego modelu opieki, który pozwala osobom z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi żyć we własnym środowisku społecznym, w sposób zapewniający jak najwyższą jakość życia, co sprzyja respektowaniu praw człowieka.

IV. Podmioty świadczące pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi z terenu

gminy miejskiej Pabianice oraz formy udzielanej pomocy.

Do podmiotów świadczących pomoc dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób uzależnionych na terenie miasta Pabianic należą:

I. Realizatorzy:

- 1) Miejski Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach, ul. Cicha 43, 95-200 Pabianice,
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Pabianicach, ul. Cicha 24, 95-200 Pabianice,
- 3) Pabianickie Centrum Psychiatryczne w Pabianicach, ul. Jana Pawła II 68, 95-200 Pabianice,
- 4) Miejskie placówki oświatowe.

Główne formy pomocy, świadczone przez ww. instytucje:

1) Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach udziela świadczeń pieniężnych, świadczeń w naturze, usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczeń w placówkach pomocy społecznej. Organizuje i prowadzi ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz wykonuje wiele innych zadań zleconych wynikających z rozeznaczonych potrzeb mieszkańców miasta.

2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Pabianicach jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie. Głównym zadaniem placówki są działania wspierająco-aktywizujące polegające na systemie skoordynowanych działań: społecznych, psychologicznych, terapeutycznych, wychowawczych, umożliwiających uczestnikom w miarę samodzielną egzystencję. W placówce są dwa odrębne programy dla:

- TYPU A – osób z zaburzeniami psychicznymi,
- TYPU B – osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy to osoby od 18. roku życia. Postępowanie terapeutyczno-rehabilitacyjne jest zindywidualizowane, dostosowane do potrzeb uczestnika, oparte na elastycznym, często długotrwałym programie działania. Placówka prowadząc terapię podopiecznych obejmuje jednocześnie opieką i wsparciem rodzinę.

3) Pabianickie Centrum Psychiatryczne leczenia Psychiatrycznego i Uzależnień w Pabianicach realizuje świadczenia medyczne z zakresu psychiatrii poprzez leczenie psychiatryczne i leczenie uzależnień, szeroko pojętą farmakologię, psychoterapię indywidualną, psychoterapię grupową, terapię zajęciową, muzykoterapię oraz różne formy terapii ruchem.

W skład Pabianickiego Centrum Psychiatrycznego wchodzi:

I. Opieka Ambulatoryjna:

- Poradnia Zdrowia Psychicznego
- Poradnia Leczenia Uzależnień
- Poradnia Psychologiczna
- Poradnia Psychologiczna dla Dzieci

II. Oddziały Szpitalne:

- Oddział Psychiatryczny Kobiety i Męski
- Oddział Psychiatryczny Dzienny

III. Oddziały Komercyjne:

- Oddział Psychiatryczny dla Przewlekłe Chorych
- Ośrodek Leczenia Zespołów Abstynenckich

4) Miejskie placówki oświatowe wspierają dzieci z zaburzeniami psychicznymi poprzez zajęcia rewalidacyjne, zespoły wyrównawcze z konkretnych przedmiotów, terapię pedagogiczną

i logopedyczną, uczęszczanie uczniów na świetlicę środowiskową, porady i konsultacje dla rodziców (z wychowawcą, psychologiem i pedagogiem), kierowanie uczniów do Poradni Zdrowia Psychicznego i Poradni Neurologicznych, zajęcia indywidualne z psychologiem szkolnym oraz indywidualną pracę z uczniem. Ponadto szkoły współpracują z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pabianicach i fundacją „Opoka“ w Łodzi.

II. Partnerzy

- 1) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pabianicach, ul. Bracka 10-12, 95-200 Pabianice,
- 2) Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach, ul. Waryńskiego 11, 95-200 Pabianice,
- 3) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło Pabianice, z siedzibą przy ul. Moniuszki 16, 95-200 Pabianice,
- 4) Stowarzyszenie „Razem” przy Dziennym Ośrodku Adaptacyjnym dla Osób Niepełnosprawnych, z siedzibą przy ul. Dolna 46/13, 95-200 Pabianice,
- 5) Stowarzyszenie „Światelko Nadziei“, z siedzibą przy ul. Cicha 24, 95-200 Pabianice,
- 6) Stowarzyszenie „Jesteśmy Tacy“, z siedzibą przy ul. Ostatnia 19/24, 95-200 Pabianice,
- 7) Prokuratura Rejonowa w Pabianicach, ul. Warszawska 39, 95-200 Pabianice,
- 8) Straż Miejska w Pabianicach, ul. Narutowicza 33, 95-200 Pabianice,
- 9) Sąd Rejonowy w Pabianicach, ul. Partyzancka 105/127, 95-200 Pabianice,
- 10) Przychodnia Zdrowia Psychicznego, ul. Pułaskiego 22/24, 95-200 Pabianice,
- 11) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, ul. Traugutta 6a, 95-200 Pabianice.

Główne formy pomocy, świadczone przez ww. instytucje:

- 1) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pabianicach udziela pomocy w diagnozowaniu zaburzeń i stopniu upośledzenia umysłowego. Poradnia wykonuje szereg badań psychologiczno-pedagogicznych, jednocześnie wydając opinie i orzeczenia o stanie pacjenta.
- 2) Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach wspiera osoby z zaburzeniami psychicznymi dostosowując swoją ofertę do ich potrzeb oraz możliwości ze względu na rodzaj niepełnosprawności.
- 3) Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Pabianicach ma na celu ochronę i poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych intelektualnie, wspiera osoby niepełnosprawne i ich rodziny, udziela wsparcia materialnego, zapewnia pomoc psychologa i pedagoga specjalnego, zapobiega regresji i izolacji, walczy z wykluczeniem społecznym oraz angażuje osoby niepełnosprawne do aktywnego korzystania z dóbr kultury, sportu, turystyki i rekreacji.
- 4) Stowarzyszenie „Razem” wspomaga rzeczowo i finansowo działalność Dziennego Ośrodka Adaptacyjnego dla osób niepełnosprawnych poprzez: organizowanie imprez charytatywnych, wystaw i aukcji rękodzieł podopiecznych ośrodka, pozyskiwanie sponsorów, gromadzenie funduszy na działalność Stowarzyszenia. Ponadto organizuje liczne wycieczki, aktywny wypoczynek w oparciu o zajęcia rehabilitacyjne z hydroterapii, zabawy, spotkania teatralne, audycje muzyczne realizowane przez artystów z Łódzkiego Towarzystwa Muzycznego. W swojej działalności nie zapominają również o rodzicach – opiekunach podopiecznych Dziennego Ośrodka, którzy biorą czynny udział w wielu imprezach okolicznościowych organizowanych przez Stowarzyszenie.
- 5) Stowarzyszenie „Światelko Nadziei” przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Pabianicach jest organizacją pozarządową, niedochodową, która udziela pomocy w wyrównywaniu szans w życiu społecznym i trudnych sytuacjach życiowych. Kształtuje świadomość społeczną w zakresie potrzeb oraz problemów osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie, a także zajmuje się promocją zdrowia i aktywnością zawodową.

6) Stowarzyszenie „Jesteśmy Tacy” działa na rzecz osób niepełnosprawnych bez ograniczeń wiekowych, zdrowotnych i terytorialnych. Organizują imprezy integracyjne o charakterze kulturalnym, oświatowym, sportowym, turystycznym i rekreacyjnym. Ponadto: upowszechnia i chroni wolności i praw człowieka, promuje zdrowie i aktywizuje zawodowo osoby pozostające bez pracy.

Podjęmowane przez ww. podmioty działania mają na celu pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi. Koncentrują się one przede wszystkim na przywróceniu równowagi psychicznej oraz umiejętności radzenia sobie w życiu codziennym. Jednocześnie pomocą i wsparciem objęci są członkowie rodzin tych osób.

Ww. instytucje stale współpracują ze sobą, na bieżąco poszerzając katalog świadczonych usług w zależności od potrzeb swoich podopiecznych.

V. Zestawienie celów ogólnych i szczegółowych przyjętych w Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego dla gminy miejskiej Pabianice na lata 2013-2015

Celem Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla gminy miejskiej Pabianice na lata 2013-2015 jest stworzenie podstaw do podjęcia działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców gminy miejskiej Pabianice, mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do form pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Do celów głównych Programu należy:

- 1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.**
- 2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.**

Zdrowie psychiczne monitorowane jest w szczególności na podstawie wskaźników rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych, obejmujących liczbę leczonych pacjentów oraz wskaźników zapadalności, czyli zgłaszających się do leczenia po raz pierwszy.

Ad. 1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Cele szczegółowe:

- 1.1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
- 1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
- 1.3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 1.4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

•Kierunki działania w zakresie realizacji celów szczegółowych:

- systematyczna współpraca z mediami w celu publikacji artykułów o tematyce z zakresu promocji zdrowia psychicznego, kierowanych do wszystkich mieszkańców Pabianic;
- dystrybucja ulotek promujących ochronę zdrowia psychicznego z uwzględnieniem placówek psychiatrycznej opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej, domów pomocy społecznej, środowiskowych

domów samopomocy, ośrodka integracji społecznej i warsztatów terapii zajęciowej na terenie miasta;

- organizacja bezpłatnych warsztatów, spotkań, wykładów mających na celu kształtowanie zachowań, umiejętności korzystnych dla zdrowia psychicznego;
- organizacja bezpłatnych warsztatów, spotkań, wykładów, mających na celu kształtowanie radzenia sobie w sytuacjach stresowych i problemowych;
- kampanie społeczne nakierowane na promocję zdrowia psychicznego;
- prowadzenie programów profilaktycznych dla ofiar przemocy, katastrof i klęsk żywiołowych oraz programów zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym;
- zapobieganie wystąpienia zaburzeń psychicznych wśród dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie bezpłatnego dostępu do wsparcia pedagogicznego oraz psychologicznego zarówno uczniom jak i ich bliskim.

Ad. 2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Cele szczegółowe:

- 2.1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.
- 2.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.
- 2.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 2.4. Skoordinowanie różnych form opieki i pomocy.

•Kierunki działania w zakresie realizacji celów szczegółowych:

- promowanie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej poprzez utworzenie sieci wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi lub niepełnosprawnością intelektualną;
- upowszechnianie ofert usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- wdrożenie modelu środowiskowej i zintegrowanej opieki z udziałem wielu specjalistów - ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji;
- przygotowanie aktualizowanego corocznie, nieodpłatnego informatora zawierającego oferty pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin oraz dane placówek realizujących te oferty na terenie gminy miejskiej Pabianice.

VI. Harmonogram działań podejmowanych dla realizacji przyjętych celów

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

<i>Cel szczegółowy 1. : Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.</i>					
Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszty i źródło finansowania	Instytucja nadzorująca	Wskaźnik realizacji działań
1) Systematyczna współpraca z mediami lokalnymi, polegająca na cyklicznym prezentowaniu problematyki dotyczącej chorób i zaburzeń psychicznych oraz promocji zdrowia psychicznego.	- Pabianickie Centrum Psychiatryczne	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	Bez kosztów	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
2) Doraźna współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi, polegająca na działaniach informacyjnych oraz promocji zdrowia psychicznego.	- Pabianickie Centrum Psychiatryczne	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	Bez kosztów	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
3) Promocja zdrowia psychicznego poprzez rozpowszechnianie ulotek, folderów, plakatów.	- Środowiskowy Dom Samopomocy	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	W ramach budżetu ŚDS	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
4) Organizacja bezpłatnych warsztatów, spotkań, wykładów mających na celu kształtowanie zachowań, umiejętności korzystnych dla zdrowia psychicznego.	- Pabianickie Centrum Psychiatryczne	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	Bez kosztów	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych

5) Kampanie społeczne nakierowane na promocję zdrowia psychicznego poprzez udział w imprezach organizowanych na terenie miasta (np. Dzień Otwarty Pabianickie Centrum Medyczne, Dni Pabianic, Pabianicki Dzień Zdrowia)	- Pabianickie Centrum Psychiatryczne	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	Bez kosztów	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
6) Promocja zdrowia psychicznego w środowisku szkolnym- prelekcje i pogadanki dla uczniów i ich rodziców	- Pabianickie Centrum Psychiatryczne	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	Bez kosztów	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych, Wydział Edukacji Kultury i Sportu	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
7) Organizowanie "Drzwi otwartych" w celu przybliżenia mieszkańcom działalności placówki, w tym warsztaty integracyjne, wykłady z zakresu profilaktyki w zapobieganiu zaburzeniom psychicznym	- Środowiskowy Dom Samopomocy	II kwartał 2013 II kwartał 2014 II kwartał 2015	W ramach budżetu ŚDS	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
8) Organizowanie obchodów Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego	- Środowiskowy Dom Samopomocy - Pabianickie Centrum Psychiatryczne	IV kwartał 2013 IV kwartał 2014 IV kwartał 2015	W ramach budżetu ŚDS W ramach budżetu PCP	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
9) Edukacja mieszkańców w zakresie promocji zdrowia psychicznego (warsztaty 1 raz w tyg. dla 2 grup po 15 osób)	- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej	2013-2015	3.120 zł/m-c w ramach budżetu MCPS (miesięcznie)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
10) Edukacja młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem	- Szkoły podstawowe	IV kwartał 2013 IV kwartał 2014 IV kwartał 2015	2.000 zł (w ramach budżetu programowego OPiIS)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych, Wydział Edukacji Kultury i Sportu	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
11) Organizacja imprez o charakterze kulturalnym i sportowym dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej (Warsztaty Terapii Zajęciowej, Dzienny Ośrodek Adaptacyjny) - Środowiskowy Dom Samopomocy	2013-2015	Konkursy grantowe	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych

12) Promocja działalności placówek realizujących program ochrony zdrowia psychicznego podczas imprezy miejskiej pod nazwą "Pabianicki Dzień Zdrowia"	- Pabianickie Centrum Psychiatryczne, - Miejski Centrum Pomocy Społecznej (Warsztaty Terapii Zajęciowej, Dzienny Ośrodek Adaptacyjny)	II kwartał 2013 II kwartał 2014 II kwartał 2015	2.000 zł (budżet WSSiG)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych
<i>Cel szczegółowy 2.: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.</i>					
1) Szkolenia dla pracowników miejskich instytucji pomocy z zakresu wiedzy o zdrowiu psychicznym	- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej - Środowiskowy Dom Samopomocy	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	Bezpłatne szkolenia	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba szkoleń i pracowników biorących w nich udział
2) Upowszechnianie informacji o ogólnopolskich telefonach kryzysowych	- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej	2013-2015	W ramach strategii PR Miejskie Centrum Pomocy Społecznej	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba podjętych działań
3) Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych	- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej,	2013-2015	60.000 zł (budżet wojewody na 12 m-cy)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba podjętych działań
4) Udział osób z zaburzeniami psychicznym w programie aktywizacji społecznej i zawodowej	- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej (Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej, Klub Integracji Społecznej)	2013-2015	36.960 zł (w ramach budżetu programowego OPIIS/KIS/PSU)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba osób objętych programem
5) Realizacja pomocy finansowej i rzeczowej na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej	2013-2015	30.000 zł (budżet MCP- zasiłki celowe)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba osób objętych pomocą oraz ilość wykorzystanych środków
6) Realizacja programu mieszkań chronionych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	-Miejskie Centrum Pomocy Społecznej	2013-2015	100.000 zł (budżet MCPS)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba osób objętych pomocą
7) Działania wspierająco-terapeutyczne umożliwiające uczestnikom samodzielnej egzystencję	- Środowiskowy Dom Samopomocy	2013-2015	Budżet ŚDS	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba podjętych działań oraz liczba osób nimi objętych

8) Zindywidualizowane działania terapeutyczno-rehabilitacyjne	-Środowiskowy Dom Samopomocy	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	Budżet ŚDS	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba podjętych działań oraz liczba osób nimi objętych
9) Usługi lekarza psychiatry	- Środowiskowy Dom Samopomocy	2013-2015 (adekwatnie do potrzeb)	8.400 zł. rocznie (budżet WSSiG)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- podjęte działanie
10) Utworzenie „Pogotowia Psychologicznego“ działającego przy Pabianickim Centrum Psychiatrycznym	- Pabianickie Centrum Psychiatryczne	2013-2015	6.000 zł (budżet WSSiG)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- podjęte działanie
11) Realizacja specjalistycznej pomocy dla osób wykazujących ostrą reakcję na stres	- Pabianickim Centrum Psychiatrycznym	2013-2015	9.600 rocznie (budżet WSSiG)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba osób objętych pomocą
12) Wsparcie dzieci i młodzieży w kryzysie poprzez bezpłatną pomoc psychologiczno-pedagogiczną	- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej (Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej) - Pabianickie Centrum Psychiatryczne	2013-2015	W ramach budżetu OPiIS W ramach budżetu PCP (środki z kontraktu NFZ)	Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba podjętych działań oraz liczba osób objętych pomocą
13) Wspieranie dzieci i młodzieży dotkniętych zaburzeniami psychicznymi	- Miejskie placówki oświatowe	2013-2015	Bez kosztów	Wydział Edukacji Kultury i Sportu, Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych	- liczba podjętych działań oraz liczba osób objętych pomocą

VII. Zarządzanie Programem – monitorowanie, finansowanie oraz sprawozdawczość

1. Koordynatorem Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla gminy miejskiej Pabianice na lata 2013-2015 jest Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Gospodarczych.

2. Nadzór nad wykonaniem Programu sprawuje Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych oraz Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Pabianicach. W monitoring zaangażowani będą realizatorzy poszczególnych działań, którzy monitorować będą potrzeby oraz zmiany ilościowo – jakościowe, będące w przyszłości podstawą do ewentualnych zmian programu, m.in.:

- liczba przygotowywanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć,
- liczba osób, którym udzielono świadczeń zdrowotnych,
- liczba wykrytych zaburzeń,
- liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy,
- liczba materiałów promujących zdrowie psychiczne,
- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.

3. Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie będą :

- środki własne gminy miejskiej Pabianice uchwalane corocznie przez Radę Miejską w Pabianicach w ramach budżetu miasta;
- środki własne realizatorów zadań.
- środki pozyskiwane w ramach konkursów grantowych

4. Realizatorzy Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla gminy miejskiej Pabianice zobowiązani są do składania Prezydentowi Miasta Pabianic sprawozdań z realizacji Programu:

- do dnia 31 marca – sprawozdanie za rok ubiegły.

VIII. Podsumowanie

Zdrowie psychiczne jest nieodłącznym składnikiem zdrowia. Szybkie zmiany społeczne i ekonomiczne wywierają znaczący wpływ na stan zdrowia ludności. Powodują zachwianie poczucia bezpieczeństwa, zaburzenia lękowe oraz stany depresyjne. Zaburzenia zdrowia psychicznego najczęściej dotyczą grupy społecznej najbardziej narażonej na zagrożenia z powodu czynników społecznych, psychicznych i środowiskowych. Działania profilaktyczne i edukacyjne w zakresie wspierania zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży są długotrwałą inwestycją w zdrowe społeczeństwo. Wyższa świadomość społeczna dotycząca chorób psychicznych zaprocentuje w przyszłości możliwością wczesnego wykrywania zaburzeń oraz możliwością stworzenia odpowiednich warunków do życia osobom, których ten problem dotyczy.

Tworzenie warunków lokalnych, które umożliwią osobom z zaburzeniami psychicznymi uczestnictwo w życiu społecznym jest podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi. Działania podejmowane w gminie, zwłaszcza w sferach usuwania barier społecznych i psychicznych, przyczyniają się do prowadzenia samodzielnego życia przez osoby z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto tworzenie korzystnych, lokalnych warunków do powstawania grup samopomocowych, pozwoli na lepszą integrację osób z zaburzeniami psychicznymi ze środowiskiem lokalnym, jak również zaowocuje poszerzeniem życiowej samodzielności osób i ich rodzin.

Często osoby chore psychicznie traktowane są gorzej niż inni, przede wszystkim jeśli chodzi o prawo do pracy i zatrudnienia a także poszanowanie godności osobistej. Dyskryminacja utrudnia powrót do zdrowia i odzyskanie pozycji społecznej. Podejmowane w ramach Programu działania przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi oraz kształtują zachowania korzystne dla rozwoju zdrowia psychicznego.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla gminy miejskiej Pabianice na lata 2013-2015 stwarza szansę na stały rozwój różnorodnych form wsparcia psychicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Program ten jest komplementarny z pozostałymi programami realizowanymi na terenie gminy miejskiej Pabianice.